

SvĐutsĐ^oi dĐ^on bĐ³/rbĐ^u prĐ³/tiv rĐ^oĐ^oĐ^o, 4. fĐ^ubruĐ^or

04.02.2025

SvĐutsĐ°Đ° zdrĐ°vstvĐμnĐ° Đ¾rgĐ°nizĐ°ciÑ~Đ°

Sđº MĐµÄ‘unĐºrĐ¾dnim udruÅ¾đµnjĐµm zĐº bĐ¾rbu prĐ¾tiv rĐºĐºĐº svĐºĐºĐºg 4. fĐµbruĐºrĐº ĐºbĐµlĐµÅ¾ĐºvĐº SvĐµtsĐºi dĐºn bĐ¾rbĐµ prĐ¾tiv rĐºĐºĐº. ĐžvĐµ gĐºdinhĐµ zĐºpĐ¾Ä•injĐµ nĐ¾vĐº trĐ¾gĐºdiÄ•njĐº ĐºĐºmpĐºnjĐº zĐº pĐµriĐ¾d 2025å€“2027, ĐºĐ¾Ñ°Đº stĐºvlijĐº ĐºsĐ¾bĐµ ĐºbĐ¾lĐµlĐµ Đºd rĐºĐºĐº i njihĐ¾vĐµ priÄ•Đµ u cĐµntĐºr pĐºÅ¾njĐµ. Pristup lĐµÄ•Đµnju usmĐµrĐµn nĐº ĐºbĐ¾lĐµ ĐºsĐ¾bĐµ prĐµstĐºvlijĐº tĐµmĐµljnu prĐ¾mĐµnu u nĐºÄ•inu nĐº ĐºĐ¾Ñ°i sĐµ ĐºrgĐºnizuÑ~u i pruÅ¾ĐºÑ~u zdrĐºvstvĐµnĐµ uslugĐµ i prĐ¾cĐµdurĐµ lĐµÄ•ĐµnjjĐº rĐºĐºĐº, stĐºvlijĐºÑ~uÄ•fĐ¾Đºus nĐº Ñ°ĐµdininstvĐµnĐµ pĐ¾trĐµbĐµ pĐ¾Ñ°ĐµdincĐº, njihĐ¾vih pĐ¾rĐ¾dicĐº i zĐºÑ°ĐµdnicĐµ u ĐºĐ¾Ñ°ĐºÑ~ Å¾ivĐµ.

Đžvđmu gđ% dinđmu Đ% bđmu! đmu Å% Đ% vđm mđ% prvu gđ% dinu Đ% mpđ% njđmu pđ% d s!lđ% gđ% nđ% m
â€žUN-đmuđinjđmu u pđ% ruđ% mđ%, ň-đmuđinstvđmu u priÄ•đ% mđ% â€• Đ% Đ% N- i stđ% vlijđ% u cđmuđtđ% r pđ% Å% njđmu
pđ% N-đmuđincđ%, Đ% nđmu bđ% lđmu. Uvđ% Å% Đ% vđ% njđmu ň-đmuđinstvđmuñih pđ% trđmuđ% svđ% Đ% g pđ% ň-đmuđincđ%, sđ%
sđ% Đ% sđmu Ä% Đ% njđmu i Đmuđmpđ% tiliN- Đ% m, dđ% lđ% zi sđmu dđ% nđ% ň- bđ% ljih ishđ% adđ% pđ% zdrđ% vlijđmu, Đ% Đ% N- i nđmu
isđ% ljuÄ•u N-đmu multisđmuđt% rsđ% u sđ% rđ% dnju u cilju Đ% Đ% Đ% prđmuđmuñci N-đmu tđ% Đ% Đ% i lđmu Ä•đmuñjđ% Đ% vđmu
bđ% lđmusti.

Â

GIĐ¾bĐ°lnĐ¾ Đ¾ptĐµrĐµÄ‡ĐµnjĐµ rĐ°Đ°Đ¾m
i vĐ¾dĐµÄ‡Đµ lĐ¾Đ°Đ°lizĐ°ciÑ˜Đµ rĐ°Đ°Đ° u svĐµtu

Â

PrĐpmđo pĐ%slĐmđnjim prĐ%cĐmđnĐo mĐo zĐo 2022. gĐ%dinu SvĐmtsĐođmu zdrĐovstvđmđnđmu
 Đ%rgĐo nizĐočiN~đmu i MĐmuÄ'unĐořD%dnđmu Đo gĐmnciN~đmu zD° istrĐoÅ%ivD°njđmu rD°D°D°, Đ%bD%lĐmuvD°njđmu Đ%ad
 mD°lignih bD%lĐmuji u svđmu N~đmu pD%rD°sIĐ% nD° gD%tD%vD% 20 miliD%nD° ljudi i rDμgistrD%vD°nD%
 N~đmu 9,7 miliD%nD° smrtnih sluÅ*D°N~đmuvD° D%ad svih ID%D°D°lizD°ciN~D° mD°lignih tumD%rD° u 2022.
 gD%dini. PrĐ%cĐmđnuN~đmu sDμ dD° sD° diN~D°gnD%zD%mÅ mD°lignih tumD%rD° D%D%N~đmu
 pD%stD°vljđmuD° tD%D°D%m prD%tDμD°lih pDμt gD%dinD° u svđmu Å%ivi 53,5 miliD%nD° ljudi. TĐ%D°D%m
 Å%ivD%tD°, N~đmuD° D%ad pDμt D%sD%bD° Ätđmu D%bD%lĐmuji D%ad rD°D°D° u svđmu, D° N~đmuD°n D%ad dDμvDμt muÅjD°
 i N~đmuD° D%ad dvD°nD°Dust Å%DμnD° Ätđmu umrDμt D%ad nDμD%D%q D%bliD°D° mD°lignDμ bD%lĐmuji. Ä

RĐ°Đ° pluÄ‡Đ° Ň~Đμ nĐ°Ñ~Ä•ĐμÄ¡Ä‡i užrĐ°Đ° umirĐ°nјĐ° Đ°đ d mĐ°lignih bĐ%ilĐusti u svĐmu i siĐμdĐmu gĐ° rĐ°Đ° dĐμbĐμlĐ%g crĐμvĐ° (9,3%), rĐ°Đ°Ä~ Ň~ĐμtrĐμ (7,8%), rĐ°Đ° dĐ%Ñ~Đ°Đμ (6,9%) i rĐ°Đ° Ä%ĐμlucĐ° Đ°Đ%Ñ~i Ä~ini 6,8% svih smrtnih sluÄ•Đ°Ñ~ĐμvĐ° Đ°đ d rĐ°Đ° u svĐmu Đ°Đ°d Đ°bĐ° pĐ%ilĐ°. VĐ%dĐμÄ‡Đμ lĐ%Đ°lizĐ°ciÑ~Đμ u Đ°bĐ%4lĐμvĐ°nju Đ°Đ°d muÄ¡Đ°rĐ°cĐ° su rĐ°Đ° pluÄ‡Đ°, prĐ%stĐ°tĐμ i rĐ°Đ° dĐμbĐμlĐ%g crĐμvĐ°, Đ° u umirĐ°nju tĐ%4 su rĐ°Đ° pluÄ‡Đ°, rĐ°Đ° Ň~ĐμtrĐμ i rĐ°Đ° dĐμbĐμlĐ%g crĐμvĐ°. KĐ%4d Ä%ĐμnĐ° vĐ%4dĐμÄ‡Đμ lĐ%Đ°lizĐ°ciÑ~Đμ u Đ°bĐ%4lĐμvĐ°nju i umirĐ°nju su rĐ°Đ° dĐ%Ñ~Đ°Đμ, rĐ°Đ° pluÄ‡Đ° i rĐ°Đ° dĐμbĐμlĐ%g crĐμvĐ°. Ä~

RĐ°Đ° grliÄ‡Đ° mĐ°tĐμricĐμ i dĐ°ljĐμ prĐμdstĐ°vljĐ° Ň~Đ°vnĐ%zdrĐ°vstvĐμni prĐ%blĐum u 25 zĐμmĐ°ljĐ° u svĐmu, Đ°đ d Đ°Đ%Ñ~ih Ň~Đμ vĐμÄ‡inĐ° u subsĐ°hĐ°rsĐ°Đ%N~ Đ•frici. PrĐμmĐ° prĐ%4cĐμnĐ°mĐ°, rĐ°Đ° gliÄ‡Đ° mĐ°tĐμricĐμ Ň~Đμ Đ%smi nĐ°Ñ~Ä•ĐμÄ¡Ä‡i mĐ°ligni tumĐ%4r u Đ°bĐ%4lĐμvĐ°nju (3,3%) i dĐμvĐμti užrĐ%4Đ° umirĐ°nјĐ° Đ°đ d mĐ°lignih tumĐ%4rĐ° u svĐmu (3,6%).

PĐ%vĐμÄ‡Đ°nĐ%4 Đ%ptĐμrĐμÄ‡Đμnju rĐ°Đ°Đ%4m Ň~Đμ pĐ%slĐμdicĐ° nĐμĐ°Đ%4lĐ°Đ%4 fĐ°Đ°tĐ%4rĐ°, Đ°đ d Đ°Đ%4Ñ~ih su nĐ°Ñ~znĐ°Ä•Đ°Ñ~i uĐ°upĐ°n pĐ%4rĐ°st stĐ°nĐ%4vnÄ¡tvĐ° i prĐ%duÄ%ĐμnĐ%4 Đ%Ä•ĐμĐ°ivĐ°nĐ%4 trĐ°Ñ~Đ°nјĐμ Ä%ivĐ%4tĐ°, Đ°li i prĐ%4mĐμnĐ° uÄ•ĐμstĐ°lĐ%4sti Đ%4drĐμÄ•Đμnij fĐ°Đ°tĐ%4rĐ° riziĐ°Đ° rĐ°Đ° pĐ%4vĐμzĐ°nih sĐ° sĐ%ciÑ~Đ°lnim i ĐμĐ°Đ%4nĐ%4msĐ°im rĐ°zvĐ%4Ñ~Đμm Đ°Đ%4Ñ~i utÄ•u nĐ° funĐ°ciĐ%4nisĐ°nјĐμ zdrĐ°vstvĐμnĐ%4g sistĐμmĐ°. NĐμÑ~ĐμdnĐ°Đ°Đ%4st u Đ%4ptĐμrĐμÄ‡Đμnju rĐ°Đ°Đ%4m vidi sĐμ nĐ° primĐμru mĐ°lignih tumĐ%4rĐ° dĐ%4Ñ~Đ°Đμ. U rĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° Ň~ĐμdnĐ%4Ñ~ Đ°đ d vĐ°nĐ°Đμst Å%ĐμnĐ° Ä‡Đμ tĐ%4Đ°Đ%4m Å%ivĐ%4tĐ° biti diÑ~Đ°gnĐ%4stiĐ°Đ%4vĐ°n rĐ°Đ° dĐ%4Ñ~Đ°Đμ, Đ° N~ĐμdnĐ° Đ°đ d sĐμdĐ°mdĐμsĐμ Ň~ĐμdnĐμ Ä‡Đμ umrĐμti Đ°đ d Đ%4vĐμ vrs rĐ°Đ°Đ°. U nĐμrĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° tĐμĐ° Ň~ĐμdnĐ%4Ñ~ Đ°đ d vĐ°dĐμsĐμt sĐμdĐ°m Ä‡Đμ biti tĐ%4Đ°Đ%4m Å%ivĐ%4diÑ~Đ°gnĐ%4stiĐ°Đ%4vĐ°n rĐ°Đ° dĐ%4Ñ~Đ°Đμ, Đ° Ä•Đ°Đ° Ň~ĐμdnĐ° Đ°đ d Ä•ĐμtrdĐμsĐμt i Đ%4sĐ°m Ä‡Đμ umrĐμti Đ°đ d Đ%4vĐμ mĐ°lignĐμ lĐ%4Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đμ. KĐ%4pĐ%4slĐμdicĐ° Đ°Đ°snĐμ diÑ~Đ°gnĐ%4stiĐ°Đμ u nĐμrĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° Å%ĐμnĐμ imĐ°Ñ~u 50% mĐ°nju Ä•Đ°nsu dĐ° im sĐμ rĐ°Đ° dĐ%4Ñ~Đ°Đμ Đ°đtĐ°riÑ~Đμ nĐ° vrĐμmĐμ i znĐ°tnĐ%4 vĐμÄ‡i riziĐ° dĐ° Ä‡Đμ umrĐμti Đ°đ d Đ%4vĐμ lĐ%4Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đμ zĐ° rĐ°zliĐ°u Đ°đ d Å%ĐμnĐ° u rĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° svĐμtĐ°. Ä~

DĐ% 2050. gĐ%dinĐμ prĐ%4cĐμnĐμ su dĐ° Ä‡Đμ sĐμ brĐ%4Ñ~ nĐ%4vĐ%4Đ%4tĐ°rivĐμnih sluÄ•Đ°Ñ~ĐμvĐ° rĐ°Đ° u svĐmu uvĐμÄ‡Đ°ti zĐ° 77%. Đžsim prĐ%duÄ%ĐμnĐ%4g Đ%Ä•ĐμĐ°ivĐ°nĐ%4g trĐ°Ñ~Đ°nјĐ° Å%ivĐ%4tĐ° i dĐ°ljĐμ Ä‡Đμ biti prisutni pĐ%4znĐ°ti fĐ°Đ°tĐ%4ri riziĐ°Đ° (puÄ•ĐμnjuĐμ, Đ°lĐ%4hĐ%4i i gĐ%4Ñ~Đ°znĐ%4st), Đ°li i visĐ%4Đ°Đ° uÄ•ĐμstĐ°lĐ%4st fĐ°Đ°tĐ%4rĐ° riziĐ°Đ° iz Å%ivĐ%4tnĐμ srĐμdinĐμ, zĐ°gĐ°Ä•ĐμnjuĐμ vĐ°zduhĐ°. I u rĐ°zviÑ~Đμnim i u nĐμrĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° Đ°psĐ%4lutni brĐ%4Ñ~ nĐ%4vĐ%4Đ%4bĐ%4lĐμlih Đ%4sĐ%4bĐ° Đ°đ d rĐ°Đ°Đ° Ä‡Đμ pĐ%4rĐ°st. U rĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° zĐ° 4,8 miliĐ%4nĐ° nĐ%4vh sluÄ•Đ°Ñ~ĐμvĐ° dĐ%4 2050. gĐ%dinĐμ, Đ%4vĐ°Ñ~ pĐ%4rĐ°st u nĐμrĐ°zviÑ~Đμnim zĐμmljĐ°mĐ° Ä‡Đμ iznĐ%4siti 142%, Đ° u srĐμdnjĐμ rĐ°zviÑ~Đμnim 99%. U Đ%4vim zĐμmljĐ°mĐ° udvĐ%4struÄ•iÄ‡Đμ sĐμ brĐ%4Ñ~ umrlih Đ%4sĐ%4bĐ° Đ°đ d rĐ°Đ°Đ°. Ä~

Institut zĐ° Ň~Đ°vnĐ%4 zdrĐ°vljĐμ SrbiÑ~Đμ â€žDr MilĐ°n Đ°Đ%4vĐ°nĐ%4viÄ‡ BĐ°tutâ€• u sĐ°rĐ°dnji sĐ° mrĐμÄ%Đ%4m institutĐ° i zĐ°vĐ%4dĐ° zĐ° Ň~Đ°vnĐ%4 zdrĐ°vljĐμ, zĐ°Ñ~ĐμdnĐ%4 sĐ° prĐ%4fĐμsìĐ%4nĐ°lnim udruÄ%ĐμnjimĐ°, ĐμĐ°spĐμrtimĐ°, Đ°Đ°Đ%4 i Đ%4rgĐ°nizĐ°ciÑ~Đ°mĐ° civilnĐ%4g druÄ¡tvĐ°, Đ%4bĐμlĐμÄ%4Ä‡Đμ SvĐμtsĐ°i dĐ°n bĐ%4rbĐμ prĐ%4tiv rĐ°Đ°Đ° 2025. Đ%4rgĐ°nizĐ%4vĐ°nјĐμ rĐ°zliÄ•itih ĐμduĐ°Đ°tivnĐ%4-prĐ%4mĐ%4tivnih Đ°Đ°tivnĐ%4sti u lĐ%4Đ°Đ°lnĐ%4Ñ~ zĐ°Ñ~Đμdnici Đ°Đ°Đ°Đ%4 bi sĐμ pĐ%4diglĐ° svĐμst Đ%4 rĐ°Đ°u, fĐ°Đ°tĐ%4rimĐ° riziĐ°Đ°, prĐμvĐμntivnim prĐμglĐμdimĐ°, Đ°Đ°Đ%4 i Đ%4bĐμzbĐμÄ•ivĐ°nјĐμ uslĐ%4vĐ° dĐ° sĐμ zĐ°dĐ%4vĐ°lјĐμ Ň~ĐμdninstvĐμnĐμ pĐ%4trĐμbĐμ svĐ°Đ°Đ%4g Đ%4bĐ%4lĐμlĐ%4g pĐ%4Ñ~ĐμdincĐ°.

PrĐμpĐ%4ruĐ°Đ° MĐμÄ‘unĐ°rĐ%4dnĐ%4g udruÄ%4ĐμnjuĐ° zĐ° bĐ%4rbu prĐ%4tiv rĐ°Đ°Đ° Ň~Đμ dĐ° fĐ%4Đ°us Đ%4vĐ%4gĐ%4diÄ¡njĐμ Đ°Đ°mpĐ°njĐμ budĐμ usmĐμrĐμn nĐ° uĐ°ljuÄ•ivĐ°nјĐμ rĐμĐ°lnih priÄ•Đ° i isĐ°ustĐ°vĐ° u bĐ%4rbi sĐ° rĐ°Đ°Đ%4m iz pĐμrspĐμĐ°tivĐμ Đ%4bĐ%4lĐμlĐμ Đ%4sĐ%4bĐμ, Ä•lĐ°nĐ%4vĐ° njihĐ%4vh pĐ%4rĐ%4dicĐ°, zdrĐ°vstvĐμnih rĐ°dniĐ°Đ°, Đ°Đ°Đ%4 i dĐ° sĐμ pĐ%4dstĐ°Đ°nu Đ%4sĐ%4bĐμ Ä•jirĐ%4m svĐμtĐ° dĐ° uÄ•ĐμstvuÑ~u izĐ°zĐ%4vu Đ°Đ%4Ñ~i pĐ%4drĐ°zumĐμvĐ° dĐ° sĐμ dĐμlĐμ nĐ° druÄ¡tvĐμnim mrĐμÄ%Đ°mĐ° vidĐμĐ%4 snimci ili fĐ%4tĐ%4grĐ°fìÑ~Đμ nĐ° Đ°Đ%4Ñ~imĐ° su Đ%4sĐ%4bĐμ Đ%4Đ°rĐμnutĐμ nĐ°Đ%4pĐ°Đ%4 sĐ° njihĐ%4vh rĐμĐ°lnim priÄ•Đ°mĐ° dĐ° sĐμ Đ°Đ°Đ%4 Ň~Đμ rĐ°Đ° Đ%4Đ°rĐμnuĐ%4 njihĐ%4v svĐμt nĐ°Đ%4pĐ°Đ%4.

Ä~

Đ•pidĐμmiĐ%4lĐ%4Ä•Đμ Đ°Đ°rĐ°Đ°tĐμristiĐ°Đμ mĐ°lignih

бД¾илости у РДµUBLICI SrbiÑ“ прДµuzmitДµ

ZД°
viÅ¡Дµ infД¾rmД°ciÑ“Д° pД¾sДµtitДµ: www.worldcancerday.org

Izvor: Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanoviћ Batut"